

סיכום עונת הפרחים בערבה 1987/88

=====

אבנר צין - מדריך לגידול פרחים בערבה

מבוא

היקף ענף הפרחים בערבה בעונת 87/8 עמד על 152 דונמים בפועל, שהשתרעו ממושב עידן בצפון עד קיבוץ שיזפון בדרום. מכאן שהשטח תחת הדרכת השתרע על כ-130 ק"מ.

בעונת 87/8 היו 72 מגדלים במושבים ו-4 קיבוצים. עיקר השטחים היו של פרחי גיפסנית (103 דונם) ופרח שעווה (31 דונם). פרחים נוספים היו לימוניות, חרציות ומנחור (18 דונם) (טבלה 1).

כל פרחי הערבה נמכרו בעיקר בבורסות הולנד וגרמניה במחיר כולל של כ-2.1 מיליון דולר ארה"ב.

טבלה 1 - השוואה בין גידולים בערבה בעונת 1987/8

שם הפרח	היקף בדונם	פדיון דונם*	כמות דונם	מחיר ממוצע*
ורדים	1.0	69040	92260	0.75
חרציות	3.5	37216	34932	1.07
גיפסנית	103.0	33252	38032	0.87
לימוניות	8.3	18375	19748	0.93
שעווה	30.8	8700	17979	0.48
מנחור	5.5	6517	14622	0.45

* מחיר מכירה בבורסות בגולדן הולנדי.

סיכום עונת הפרחים בערבה 1987/88

=====

אבנר צין - מדריך לגידול פרחים בערבה

מבוא

היקף ענף הפרחים בערבה בעונת 87/8 עמד על 152 דונמים בפועל, שהשתרעו ממושב עידן בצפון עד קיבוץ שיזפון בדרום. מכאן שהשטח תחת הדרכת השתרע על כ-130 ק"מ.

בעונת 87/8 היו 72 מגדלים במושבים ו-4 קיבוצים. עיקר השטחים היו של פרחי גיפסנית (103 דונם) ופרח שעווה (31 דונם). פרחים נוספים היו לימוניות, חרציות ומנתור (18 דונם) (טבלה 1).

כל פרחי הערבה נמכרו בעיקר בבורסות הולנד וגרמניה במחיר כולל של כ-2.1 מיליון דולר ארה"ב.

טבלה 1 - השוואה בין גידולים בערבה בעונת 1987/8

שם הפרח	היקף בדונם	פדיון דונם*	כמות דונם	מחיר ממוצע*
ורדים	1.0	69040	92260	0.75
חרציות	3.5	37216	34932	1.07
גיפסנית	103.0	33252	38032	0.87
לימוניות	8.3	18375	19748	0.93
שעווה	30.8	8700	17979	0.48
מנתור	5.5	6517	14622	0.45

* מחיר מכירה בבורסות בגולדן הולנדי.

תמונה דומה על עונה מוצלחת מתקבלת בהשוואות בין העונות ובין המושבים (טבלה 3). בכל המושבים עלה מחיר הממוצע לפרח בעונת 87/8. כמו כן רוב המושבים קטפו יותר פרחים לדונם (להוציא מושב עין יהב, שקטפו השנה מספר דומה של פרחים לדונם ומושב צופר קטפו מעט פרחים ולמרות המחירים הגבוהים פדו פחות גילדנים הולנדים לדונם).

טבלה 3 - השוואות בין העונות ובין המושבים

מושב	עונה	מחיר*	פרחים/דונם	פדיון/דונם*
צופר	86/7	0.58	45993	26837
	87/8	0.81	28518	24062
חצבה	86/7	0.71	38992	27491
	87/8	0.76	45262	36443
עידן	86/7	0.63	17630	11189
	87/8	0.87	25914	23261
עין יהב	86/7	0.70	39760	27795
	87/8	0.89	39703	35909
פארן	86/7	0.68	32439	22142
	87/8	0.82	43709	40945

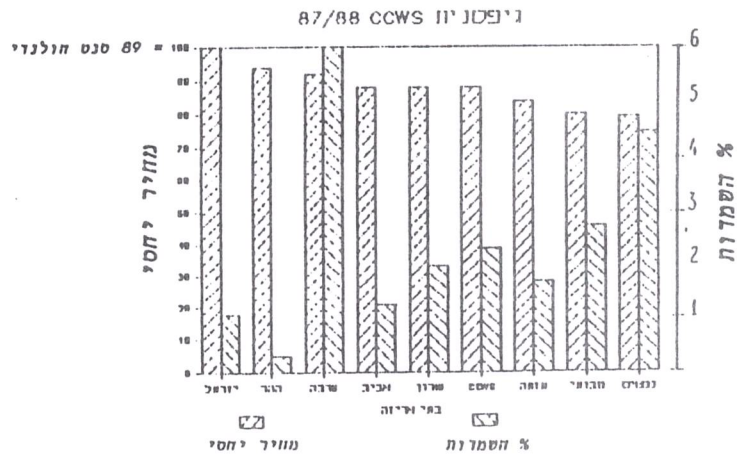
* מחיר ופדיון נקובים בגולדן הולנדי במכירה. הנתונים שיובאו להלן מבוססים על נתונים מצטברים עד ל-18/4/88. תאריך זה קרוב מאוד לסוף עונת הגיפסנית בערבה, אך כמובן רחוק מסיום העונה בשאר חלקי הארץ. היות והשמדות רבות מתבצעות לקראת סוף העונה (כאשר הפרחים "לא יפית"), בהשוואות להלן יש מידה של החמרה עם בית אריזה ערבה, אך זה לא מוריד מהנעיה החמורה של השמדות פרחים שקיימת בערבה. בטבלה 4, ברא"ר ערבה ניצב בראש עם אחוז השמדות הגבוה ביותר (4%). בחישוב גס, כ-162 MTW של גיפסניות הושמדו. בנוסף לנזק הרב שנגרם לחקלאים, אחוז כה גבוה של השמדות נפרחי הערבה יכול לפגוע בשם הטוב שלהם בארץ, בבורסות ואצל הקניינים ועלול לעורר לגביהם אסוציאציות שליליות בבורסות. על-כן על כולנו להרחיט למניעת חופעה זו.

טבלה 4 - גיפסנית - השמדות בתי האריזה

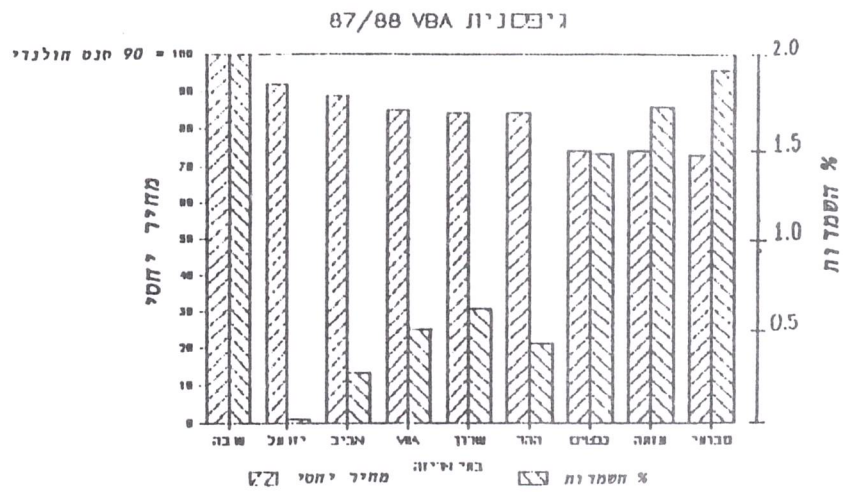
אחוז	השמדות	סה"כ גיפסנית	ביא"ר
3.97	161,775	3,917,301	ערבה
2.20	46,470	2,067,210	נבטים
1.39	42,225	3,005,415	עזחה
1.21	120,110	9,821,881	מבואים
1.01	628,625	61,305,674	שרון
0.53	114,575	21,611,043	אביב
0.42	13,390	3,158,657	יזרעאל
0.26	3,575	1,396,990	ההר

כפי שנראה בציורים 3,2 תמונת ההשמדות אינה אחידה בבורסות:
 ב-CCWS כ-6% פרחים לעומת כ-2% ב-VBA (% ההשמדות ב-Flora
 1.7%). בשתיהן לערבה אחוז השמדות הגבוה ביותר בהשוואה לבתא"ר
 אחרים. ב-VBA לערבה גם מחיר ממוצע לפרח הגבוה ביותר, ואילו
 ב-CCWS לערבה מחיר ממוצע רק השלישי הגבוה ביותר. אין עדיין
 תשובות ברורות לביצועים כה רעים ב-CCWS וצריך לעקוב אחר נתונים
 אלה בשנה הבאה. בשתי הבורסות: ככל שלבית האריזה מחיר ממוצע
 נמוך יותר, כך גם אחוז ההשמדה גבוה יותר. כלל זה אינו מתקיים
 לגבי ביא"ר ערבה. בערבה, למרות שהמחיר הממוצע לפרח גבוה, גם
 אחוז ההשמדות גבוה.

ציור מס' 2

ציור מס' 3

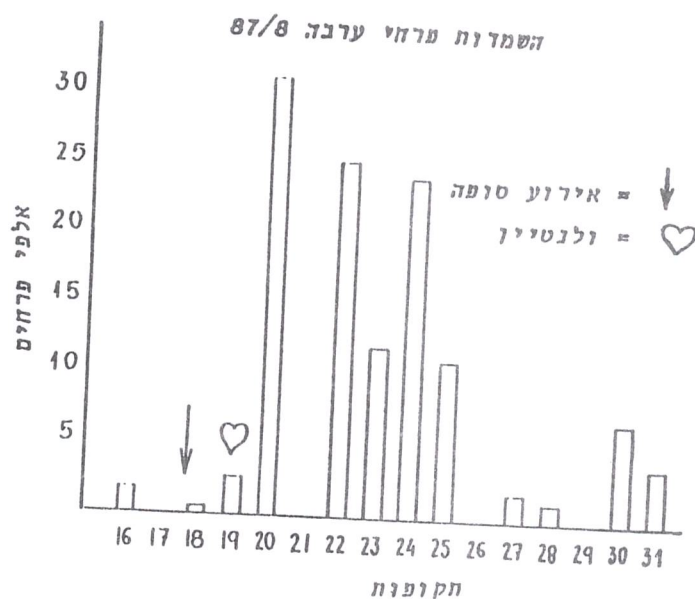

מחקר מעמיק בנתוני השמדות פרחי ערבה בעונת 87/8 מראה כי חלק גדול של השמדות פרחים מהערבה אירעו בתקופות 20-25 (ציור 4). נראה כי הגורם העיקרי להשמדות אלה (63% מסה"כ ההשמדות) היה מיון לא טוב של פרחים לאחר אירוע סופה בתקופה 18. פרחים רבים, שנפגעו לאחר הסופה, נשלחו לבורסות לפני שמוינו כהלכה. בתקופה 19 עדיין לא השמידו פרחים, כנראה בגלל מכירות השיא של חג הולנטיין.

מודעות גבוהה יותר אצל מגדלים למיון טוב אחר סופה, ואי היסחפות אחר "חגיגת המחיר לכל פרח" היו מונעים השמדות אלה. בתקופות 20-25, 73% מההשמדות היו בבורסת CCWS.

בדומה לשנה שעברה, גם השנה 67% מההשמדות מתרכזים אצל 25% מהמגדלים. ניתן, לדעתי, לתקוף בעיית השמדות ע"י איתור מוקדם של מגדלים אלה, ומאמץ הדרכתי מרוכז של כל הגורמים הפועלים בשטח (מועצת הפרחים, ביא"ר ומדריך הגידול).

ציור מס' 4

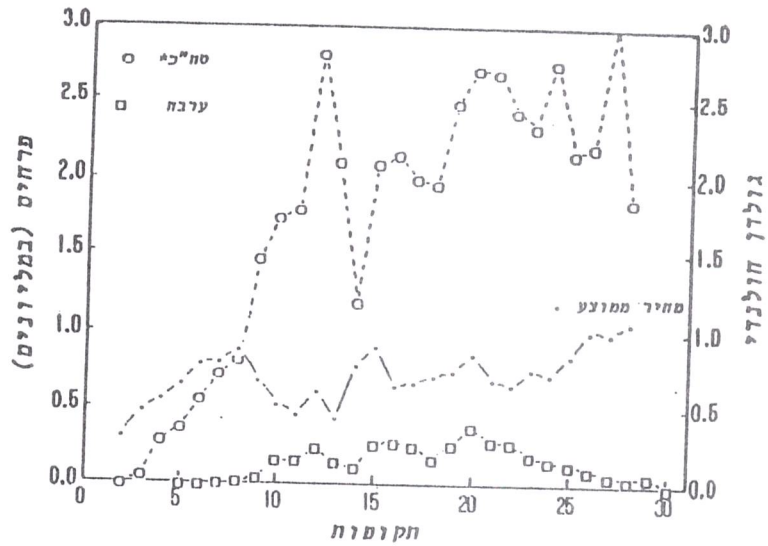
טבלה 5 - הערות איכות בבורסות, ביא"ר ערבה, 1987/88

סה"כ 989 הערות	
30%	פריחים חומים
22%	איכות III + II
18%	מיון ואריזה
13%	טיפול לקוי בפרח
11%	שלב פתיחה
6%	מחלות ומזיקים

הערות איכות לפריחי הערבה בבורסות (טבלה 5) מצביעות על כך שרובן (30%) היו בגין פריחים חומים, או בלשון אחרת: קטיף לא בזמן. ברוב המקרים ניתן למנוע פריחים חומים ע"י קטיף פריחים כמעט סגורים ופתיחתם במבוקר בחדר פתיחה. בשיטה זו גם מקטינים את רוב הנזק באירוע סופה. הסופה כמעט ולא פוגעת כאשר "השדה ירוק" ואין פריחים פתוחים. ואכן, הרבה הערות על פריחים חומים התקבלו לאחר הסופה.

בתחילת העונה כל מגדלי הערבה מקפידים לרסס נגד מחלות ומזיקים, אך לקראת סופה אין הקפדה רבה, וכך, כמעט כל ההערות החמורות על מחלות ומזיקים מתקבלות בשליש השלישי של העונה. מגדלים חייבים להתמיד בריסוסים גם בגלל שעם ההתחממות באביב מתרבות בעיות אלה וגם בגלל הקושי לחקנן לאחר מכן.

גיפסנית 87/8

* סח"כ = VBA + CCWS + Flora

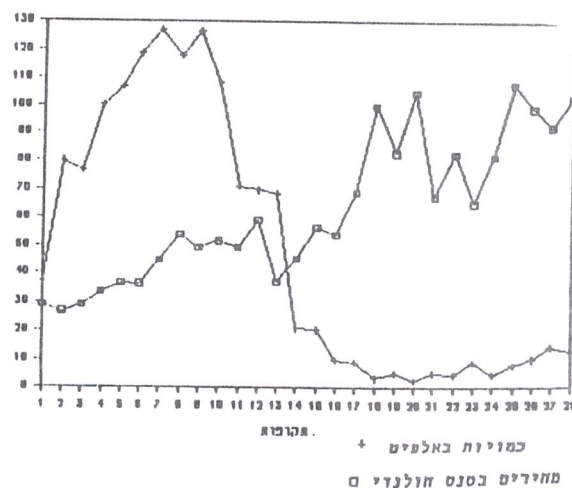
לסיכום פרק הגיפסנית, נעוץ מבט על ציור 5. זו שנה שניה ברציפות שכבר לא רואים את ה"חור" המפורסם באספקת גיפסניות מהארץ. בשלוש הבורסות הגדולות אליהן אנו משווקים יש אספקה כמעט רציפה של מעל 2 מליון פרחי גיפסנית. ל-200-300 אלף פרחים הנשלחים שבועית מהערבה אין כל משמעות בקביעת המחירים בבורסות. לכן, אנו חייבים להופיע בבורסות עם איכות פרחים מעולה. זאת, ביחד עם פרחים ייחודיים שלנו, יאפשר להמשיך לפדות מחירים גבוהים. גיפסנית ייחודית בלבד, ללא איכות, לא תתן לנו מחירים גבוהים.

לימוניות (ציור 6)

השנה היו כ-8 דונם לימוניות בערבה. במשך החורף, מחודש דצמבר עד מרץ, היה "טיפטוף" של פרחים. גל הפריחה של הלימוניות הוא ממרץ - דבר ייחודי לערבה. שיוקנו רק עד יום האם (אחריו היתה נפילת מחירים). ממוצע פרחים לדונם היה נמוך (כ-20,000 פרחים) בגלל שתי סיבות: האחת, שיוק רק עד 10/5/88 (יום האם), כאשר השדה היה בשיא הנבטו; השניה, עומד השתילים היה נמוך ובעונה הבאה נשתול 4,000 שתילים לדונם. חקלאים עם חלקות של מעל 1 דונם קטפו יותר פרחים לדונם מאשר אחרים עם חלקי דונם. לפי זה נראה שיש יתרון לחלקות לימוניות של 2 דונם ויחכן אף יותר.

בשנה הבאה נגדל פי 10 ויהיו כ-80 דונם בערבה. הגדלה זאת בכמויות לא תוריד את המחיר לפרח באופן משמעותי, כי המחירים הגבוהים שהושגו בעונת 87/8 הם פונקציה של תקופת השיוק (תקופות 15-28) ולא של הכמויות הנמוכות ששווקו בתקופות הנ"ל.

ציור מס' 6 - לימוניות כספיה

מחקר ופיתוח בערבה 1988/89

נושאים שייחקרו בעונה הבאה במסגרת המו"פ הם:

1. גידול גיפסנית נקיה מזבוב המנהרות, בשטח פתוח.
2. מבחן שיטות גיזום גיפסנית בערבה.
3. תרומת ריסוסי גיברלין בגיפסנית ללא תאורה.
4. תרומת חוספת אוריאה פוספט לריסוסי גיברלין בגיפסנית.
5. דו גידול, חרציות ומלונים בחממה.
6. בחינה פרחים חדשים בחלקות חצי מסחריות.

תחזית לעונת 1988/89

טבלה 6 מסכמת תחזית גידולים לעונה הבאה. ע"פ תחזית זו ענף הפרחים בערבה יגדל כמעט פי שניים בעונת 88/9. כאשר רוב ההגדלות הם בפרחים כמו לימוניות, טרכליום, חרציות, היביסקוס ואחרים.

טבלה 6 - תחזית גידול פרחים בערבה (דונם)

שם ישוב	גיפסנית	לימוניות	שעווה	טרכליום	גד"ח אחר	סה"כ
עידן	9.0	3.0			9.0	21
חצבה	22.0	29.5		28.0	13.0	92.5
עין יהב	42.0	17.0	17.5	3.8	18.0	98.3
צופר	16.0	15.0	2.0		1.0	34.0
פארן	19.0	6.0		1,5	2.0	28.5
קיבוצים	7.3	4.0				11.3
סה"כ	115.3	74.5	19.5	33.3	43.0	285.6

הבעת תודה

בראש ובראשונה תודתי נתונה לנעה קורנטל מביא"ר ערבה, שבלעדיה לא הייתי יכול לסכם את העונה.

תודה לרפי דוין, חגית חן ומו"פ ערבה שעזרו לי בעבודתי במשך העונה וסייעו במתן שירותי משרד כל העונה ובסיכומה.

למשה הרמן על חרומתו לחידוש ענף הפרחים בערבה.

לפרחנים בערבה - על השתתפותם ועל הפתיחות שגילו.

ואחרונים חביבים: חביב, יורן וצבי מיחידת הבורסה במועצת הפרחים, שהיו איתנו במשך העונה וגם בסיכומה.